

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

20 januari 2026

Eindtermijn

27 januari 2026

Onderwerp

Update toevoegen grutto als doel aan bestaande Natura 2000-gebieden

Advies

1. Vast te stellen de GS brief aan PS over het toevoegen van de grutto als doel aan bestaande Natura 2000-gebieden;
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- GS brief aan PS over het toevoegen van de grutto als doel aan bestaande Natura 2000-gebieden

1 Toelichting voor het College

Op 7 juli 2025 heeft het Rijk voor 25 Natura 2000-gebieden ontwerp-wijzigingsbesluiten genomen vanwege het toevoegen van de grutto als instandhoudingsdoel. Deze wijzigingsbesluiten zijn onderdeel van de acht maatregelen die het Rijk heeft voorgesteld aan de Europese Commissie in het kader van de infractieprocedure rondom het beschermen van weide- en akkervogels, specifiek de grutto. In Zuid-Holland gaat het om zes gebieden: De Wilck, Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, Donkse Laagten, Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Oudeland van Strijen en Haringvliet. In samenspraak met de andere betrokken provincies heeft Zuid-Holland een zienswijze ingediend. Op 22 juli 2025 zijn Provinciale Staten hierover geïnformeerd (PZH-2025-876368109). Kort samengevat zijn de zienswijzen als volgt

- Om deze ambitieuze doelen te halen zijn aanvullende financiële middelen noodzakelijk;
- Er is twijfel over het effect van het aanwijzen van deze Natura 2000-gebieden, omdat hier maar ca. 10% van de gruttopopulatie voorkomt;
- Voor het Natura 2000-gebied de Wilck bepleiten we een lagere doelstelling van maximaal 70 broedparen grutto. Dit gebied is klein en heeft een beperkte draagkracht;
- In het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen wordt niet de door het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) gehanteerde drempel (0,1% van flyway populatie) gehaald. We hebben het ministerie van LVVN verzocht om te onderbouwen waarom het gebied toch aangewezen zou moeten worden of de aanwijzing te heroverwegen;
- Daarnaast hebben we het ministerie van LVVN verzocht om de doelstelling voor Nieuwkoopse Plassen & De Haeck aan te passen van uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor 35 broedparen grutto naar behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied 30 broedparen grutto, vanwege de geringe beschikbaarheid van extra ruimte (er is ook ruimte nodig voor andere doelen);
- Voor het Haringvliet is ingebracht dat het voorgestelde uitbreidingsdoel voor broedende grutto's als ecologisch onhaalbaar wordt gezien. In het Haringvliet wordt al sinds jaar en dag ingezet op het behoud en herstel van dynamische getijdenatuur en daar past een optimale weidevogelbiotoop niet goed bij. Voor dit gebied is Rijkswaterstaat de voortouwnemer.

Op 16 december jl. heeft het Rijk de wijzigingsbesluiten definitief vastgesteld. De zienswijzen zijn daarin beantwoord en hebben niet geleid tot een wijziging van de besluiten. Het Rijk geeft in reactie op de zienswijzen aan dat de gestelde doelen goed onderbouwd zijn in door experts (SOVON Vogelonderzoek Nederland) opgestelde documenten, dat daarin rekening is gehouden met ruimte voor andere natuurdoelen en ecologische omstandigheden en daarom niet worden aangepast. De drempel van 0,1% van de flyway populatie staat door een recente uitspraak van de Raad van State over de Bruine Bank sowieso onder druk en is daarom niet strikt toegepast. In die uitspraak staat dat alle soorten die in meer dan verwaarloosbare mate en bestendig in een gebied voorkomen, moeten worden aangewezen. Over financiële middelen geeft het Rijk aan dat er al een flinke impuls van het agrarisch natuurbeheer is voorzien. Over het relatief geringe belang van Natura 2000-gebieden voor de totale populatie grutto's geeft het Rijk aan dat daarom óók beleid is gemaakt om agrarisch natuurbeheer in aangrenzende gebieden te versterken en dat daarvoor extra middelen beschikbaar zijn gesteld.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW : € 0,00

Programma : Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland

Financiële risico's : Op dit moment is nog niet bekend welke maatregelen nodig zijn om de gruttodoelen te halen en of deze gedekt kunnen worden uit de huidige beschikbare middelen (Natuurpact, Programma Natuur). Voor agrarisch natuurbeheer heeft het Rijk extra geld toegezegd in de brief over de het vervolgpakket Nederland van het slot¹. In de reactie op de zienswijzen heeft het Rijk aangegeven dat het niet verplicht is om financiële dekking te hebben bij het wijzigen van een aanwijzingsbesluit. De verwachting van de provincies is dat er voor een deel van de gebieden extra middelen nodig zullen zijn ten opzichte van wat nu beschikbaar is.

Juridisch kader

Vanaf het moment van aanwijzen zijn GS verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen om de doelen te halen. Ook moet de grutto worden opgenomen in de Natura 2000-beheerplannen.

2 Voorafgaande besluitvorming

Besluitvorming over het toevoegen van doelen aan Natura 2000-gebieden ligt geheel bij het Rijk². De provincie is hierover wel geïnformeerd en heeft hiervoor input kunnen aanleveren. GS en PS zijn geïnformeerd naar aanleiding van de ontwerpbesluiten (PZH-2025-876368109 d.d. 22 juli 2025).

3 Proces

De besluiten liggen tot en met 27 januari 2026 ter inzage. Tegen de besluiten kan beroep worden ingesteld. Het advies is om geen beroep in te stellen, omdat de provincie een zeer grote opgave heeft voor het halen van de gruttodoelen. Hoewel de beste kansen meestal buiten de Natura 2000-gebieden liggen, moeten ook de kansen binnen Natura 2000 benut worden om aan opgave te kunnen voldoen. Over extra financiële middelen kunnen afspraken gemaakt worden bij de onderhandelingen over Natuurpact 2.0.

4 Participatie en rolneming

De betrokken gebiedspartijen en (deel)gebiedsmanagers van het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied zijn geïnformeerd over de wijzigingsbesluiten van het Rijk.

5 Communicatiestrategie

n.v.t.

¹ Problematiek rondom stikstof en PFAS | Tweede Kamer der Staten-Generaal

² Zie: <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2025D12824> ;
<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2025D52847>